

Bölüm 1

ORDU-SİYASET İLİŞKİSİ VE DARBELER

*Ali KAYA¹
Osman ÖZLÜ²*

Türk siyasi tarihi aynı zamanda darbelerin de tarihidir. Siyasal alana yönelik ordunun/askerin müdahalesi, Cumhuriyet döneminde belirginleşse de Osmanlı döneminde de asker siyaset üzerinde oldukça etkilidir. Bunda demokratik bir siyasi kültüre sahip olmamanın ve demokrasinin içselleştiril(e)memesinin etkisi fazladır. Demokratik siyasi değerler çoğunlukla eğitim, refah ve kültür seviyesinin yüksek olduğu ülkelerde devletin işleyişinde temel belirleyici kıstas kabul edilirken, diğer ülkelerde hem siyasetçiler hem de siyaset dışında kalan aktörler için demokratik sistemin benzer bir anlamı ifade ettiğini söylemek zordur (Erdoğan, 2005, s. 739; Uyar, 2020, s. 77). Bu aktörler arasında kuşkusuz en önemlisi de silahlı güç kullanma tekeli elinde bulunduran ordudur. Tarihsel süreç içerisinde devletlerin siyasi merkezinin daha çok savaşlar üzerinden gelişmesi, hangi unsurun askeri olduğu konusunda ayırım yapılmasını müphemleştirmiştir.

19. Yüzyılda Fransız Devrimi, Amerikan iç savaşı, nüfus artışı, teknolojik gelişmeler, sanayileşme, kentleşme gibi gelişmelere bağlı olarak devlet yönetiminde asker ile sivil rollerin ayrıştırılması gerektiği yönünde bir görüş ön plana çıkmıştır. Zamanla da kaçınılmaz bir şekilde sivil devlet yönetiminde orduya karşı kontrolü ele almıştır. Ancak bu rol değişimlerinin her ülkede benzer

¹ Prof. Dr., Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetim, akaya@nny.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-9815-6446

² Dr. Erciyes Üniversitesi, ozlu@erciyes.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0500-3254

Buna rağmen ülkenin bağımsızlığına ve ulusun bütünlüğüne zarar verildiği gerekçeleriyle yaşanan müdahaleler ve darbe girişimleri, henüz demokratik sistemin gereklerinin Türk siyasal kültürü açısından içselleştirilemediğini ortaya koyması noktasında önemli bir değerlendirme yapabilmeyi sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdullah, F. (1954). Süleyman Hüsnü Paşa ile Namık Kemal'in münasebat ve muhaberatı. *Türkiyat Mecmuası*, 132-152.
- Ahmad, F. (1995). *Modern Türkiye'nin Oluşumu* (1. Baskı). (Çeviren: Y. Alogan), Sarmal Yayınevi.
- Ağır, O. (2018). Türkiye'de Askeri Darbeler Karşısında Siyaset Kurumunun Tutumu. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 1-26.
- Akal, M. Y., & Başpınar, A. (2022). Askerî Sosyolojide Sivil-Asker Mesafesi Tartışmaları. *İstanbul University Journal of Sociology*, 42(1), 91-127.
- Akay, H. (2022). Askeri Darbeleri Mümkün Kılan Sebepler: Türkiye İncelenmesi. *PEARSON Journal*, 7(21), 67-84.
- Akcan, A. (2020). Eski Türklerde Devlet Yönetiminde Hâkimiyetin İlahi Temelleri. *Mecmua*, (10), 303-321.
- Akcan, A. (2021). Bozkır Türk Kavimlerinde Ordunun Temel Unsurları. *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 7(4), 711-726.
- Akçakaya, M. (2018). *Türk İslam Tarihinde Yönetim Uygulamaları*. Gazi Yayınevi.
- Akçay, Ü. (2013). Sermayenin uluslararasılaşması ve devletin dönüşümü: Teknokratik otoriterizmin yükselişi. *Internationalization of Capital and Transformation of the State: Rising of Technocratic Authoritarianism*”, *Praksis*, 30-31.
- Akgün, B. (2007). *Türkiye'de Seçmen Davranışı, Partiler Sistemi ve Siyasal Güven* (2. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Akıncı, A. (2013). Türkiye'de askeri vesayetinin tesisi ve demokratikleşmeye olan etkisi. *Akademik incelemeler dergisi*, 8(1), 93-123.
- Akıncı, A. (2014). Türkiye'nin Darbe Geleneği: 1960 ve 1971 Müdahaleleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9 (1), 55-72.
- Alkan, A. T. (2008). Modern Asker-Siyaset İlişkisinin Osmanlı Meşrutiyeti ndeki Kökleri. *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, (25), 137-148.
- Alkan, H. (2016). 15 Temmuz'u Anlamak: Parametreler ve Sonuçlar. *Bilig*, (79), 253-272.
- Alpagu, H. (2016). 24 Ocak Kararları ve Turgut Özal Döneminin Yansımaları. *Turgut Özal*, 129-133.
- Alptekin, H. (2018). Türkiye'de Sivil Asker İlişkilerinde Özallı Yıllara Kurumsalcı Bir Yaklaşım: 1983-1993. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 15(55), 141-156.
- Altuncuoğlu, N., & Durmuş, M. (2020). 9 Subay Olayı'nda Samet Kuşçu'nun Rolü. *Journal of Universal History Studies*, 3 (Prof. Dr. Mustafa Keskin Special Issue), 131-147.
- Ataman, M., & Shkurti, G. (2017). Coup D'etat Record Of The West And Western Reaction To July 15 Coup Attempt. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, 6(2), 51-73.

- Aslan, S., & Gül, C. (2008). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Baskı Grupları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 5 (1), 85-100.
- Atılgan, A., & Koç, E. (2019). Whistleblowing: Türkiye'den İki Örnek Olay. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 380-389.
- Avcı, M. (2019). Askeri Rejimlerin Türü Ve Sonlanma Şekilleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(4), 1015-1029.
- Bal, B., & Sancak, K. (2017). Siyasal İstikrarsızlık ve Askeri Vesayet Altında 90'lı Yılların Ekonomi Politikası. *Cataloging-In-Publication Data*, 589-596.
- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın AK Parti Grup Toplantısındaki açıklamaları, <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/erdoganin-feto-itiraflari-268731h.htm>, 28.08.2023.
- Bayri, H. (2015). *Baskıcı İktidar Yıkıcı Muhalefet DP Döneminde İktidar-Muhalefet İlişkileri* (1. Baskı). a Kitap.
- Bekaroğlu, E. A. (2015). Post-laik Türkiye?: AK Parti İktidarları ve Güncellenen Laiklik Sözleşmesi. *İnsan ve Toplum*, 5(9), 103-122.
- Bowman, K. S. (2010). *Militarization, democracy, and development: The perils of praetorianism in Latin America*. Penn State Press.
- Brody, R., & Ratner, M. (Eds.). (2000). *The Pinochet Papers: The Case of Augusto Pinochet Ugarte in Spain and Britain*. Martinus Nijhoff Publishers.
- Bozdemir, M. (1982). *Türk Ordusunun Tarihsel Kaynakları*. AÜSBF Yayını.
- Bunnell, F. P. (1966). Guided Democracy Foreign Policy: 1960-1965 President Sukarno Moves from Non-Alignment to Confrontation. *Indonesia*, (2), 37-76.
- Burak, B. (2011). Osmanlı'dan Günümüze Ordu-Siyaset İlişkileri. *History Studies*, 3 (1), 45-67.
- Burak, B. (2022). Post-Modern Darbe Sonrası Türk Siyasetinde Necmettin Erbakan'ın Mirası Ve Milli Görüş Hareketi. *ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 59-73.
- Canveren, Ö. (2021). Türkiye'de Ordu-Siyaset-Toplum İlişkilerinin Genel Bir Panoraması: Tarihsel-Sosyolojik Bir Değerlendirme. *Mülkiye Dergisi*, 45(1), 125-153.
- Collier, D., & Cardoso, F. H. (1979). *The new authoritarianism in Latin America*. Princeton University Press.
- Cumhuriyet Gazetesi, 17.01.1958.
- Cumhuriyet Gazetesi, 27.05.1958.
- Çaylak, A. (2012). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de İktidar-Muhalefet İlişkileri. A. Çaylak, M. Dikkaya, C. Göktepe, & H. Kapu (Eds.). *Türkiye'nin Politik Tarihi* (4. Baskı) içinde (ss. 23-58). Savaş Yayınevi.
- Çelik, Ö. (2016). Ahmet Yılmaz Boyunağının Tarihi Çocuk Romanlarında Türk Askeri Algısı. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 757-774.
- Çelik, S. (2019). Article 35 of the Turkish Armed Forces Internal Service Law and The Army's Protection and Guardianship Duty. *Journal of Current Research on Social Sciences*, 9 (4), 203-222.
- Çetin, N. (2018). Türk Töresinde Askerliğin Yeri Ve Türkiye'de Askerliğe Bakış Açısında Meydana Gelen Değişmeler. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 161-175.
- Çetin, S., & Doğan, A. (2018). Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye Ordusunun Kurulması ve Amasya'ya Yansımaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 17(3), 1174-1185.

- Çeviker, H. C. (2022). II. Meşrutiyet Döneminde Meydana Gelen Bir Hükümet Darbesi: 23 Ocak 1913 Babıâli Baskını. *Ekonomi İşletme Siyaset Ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 8(1), 159-170.
- Danopoulos, C. P. (1989). Democratic undercurrents in praetorian regimes: The Greek military and the 1973 plebiscite. *The Journal of Strategic Studies*, 12(3), 349-368.
- Demir, F. (2009). Sivil-Asker İlişkilerinde Sivil Kontrol. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 48-72.
- Dikici, A. (2014). 27 Mayıs 1960 askerî darbesi ve Türk polisi. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 30(89), 11-60.
- Divitçioğlu, S. (1987). *Kök Türkler: Kut, Küç, Ülüğ* (2. Baskı). Yapı Kredi Yayınları.
- Duman, M. Z. (2019). Türkiye’de Ordu-Siyaset İlişkileri ve Askeri Darbelerin İdeolojik Kökenleri. *İnsan&İnsan*, 6 (20), 145-164.
- Duman, N. A. (2023). Osmanlı Devleti’nde İktidarın Meşruiyeti Üzerine. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Erken Görünüm, 1-24.
- Durmaz, O. S. (2016). Arjantin’den Bir Sınıf Mücadelesi Deneyimi: Piqueteros Hareketi. *Emek Araştırma Dergisi*, 7(10), 69-87.
- Durmuş, İ. (2019). Eski Türk Savaş Araç-Gereç ve Taktiği. Selçuklu Medeniyeti Araştırmaları Dergisi, (4), 49-70.
- Dursun, D. (2012). *Siyaset Bilimi* (6. Baskı). Beta Yayınları.
- Düzen, C. (2017). Tanzimat Dönemine Karşı Bir Suikast Teşebbüsü Kuleli Vak’ası. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 107-128.
- Edeh, H. C., & Ugwueze, M. I. (2014). Military and Politics: Understanding the Theoretical Underpinnings of Military Incursion in Third World Politics. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5 (20), 2047-2058.
- Emiroğlu, A. (2011). 27 Mayıs 1960 İhtilali Ve Demokrat Parti’nin Tasfiyesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (1), 13-27.
- Epstein, E. C. (1984). Legitimacy, institutionalization, and opposition in exclusionary bureaucratic-authoritarian regimes: The situation of the 1980s. *Comparative Politics*, 17(1), 37-54.
- Erdem, F. H., & Coşkun, V. (2009). Askeri Yargı ve Askeri Vesayet. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(20-21), 87-136.
- Erdoğan, M. (2005). Türkiye’de Asker ve Siyaset. Adnan Küçük ve Ark. (Eds.). *21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye’de Siyasal Hayat (II. Cilt)* içinde (ss. 739-749). Aktüel Yayınları.
- Erkek, B. (2022). 24 Ocak Kararları Ve 12 Eylül Darbesindeki Rolü. *The Journal of Academic Social Science*, 126(126), 159-176.
- Ertugay, F. (2017). *15 Temmuz Darbe Girişimi: Hatırladıklarımız ve Hatırlayacaklarımız “Biz Korkmadık/Kaçmadık Baba”*. Kadim Yayınları.
- Evans, P. (2020). Introduction: The rise of twenty-first century exclusionary regimes. *International Sociology*, 35(6), 581-589.
- Finer, S. E. (1976). *The Man on Horseback: The Role Of Military in Politics*. Harmondsworth, Middlesex: Pall Mall Press.
- Gökçe, A. F. (2013). Asker-sivil ilişkilerinde değişim ve dönüşüm, mağduriyetler ve sonuçlar. Kamu Yönetiminde Değişim ve Güncel Sorunlar, Ed. Eyüp Günay İşbir, 213-239.

- Gözler, K. (2014). *Türk Anayasa Hukuku Dersleri* (16. Baskı). Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Gülener, S. (2007). Türk Siyaseti'nde Merkez-Çevre İlişkilerinin Seyri ve 27 Mayıs 1960 Darbesi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 36-67.
- Güven, S. (2016). Türkiye'de Siyasal Hayatta Dönüşüm ve Lider Odaklı Siyaset. *Selçuk İletişim*, 90 (3), 90-118.
- Hale, W. M., & Özbudun, E. (2010). *Islamism, Democracy and Liberalism in Turkey: the case of the AKP*. Taylor & Francis.
- Heper, M. (2010). *Türkiye'de Devlet Geleneği* (3. Baskı). Doğu Batı Yayınları.
- Heywood, A. (2014). *Siyaset* (10. Baskı). (Çeviren: B. B. Özipek ve Ark.), Adres Yayınları.
- Huntington, S. P. (1957). *The Soldier and the State: The Theory and Politics of Civil-Military Relations*. Cambridge: Harvard University Press.
- Huntington, S. P. (1973). *Political Order in Changing Societies*. Yale University Press.
- Im, H. B. (1987). The rise of bureaucratic authoritarianism in South Korea. *World Politics*, 39(2), 231-257.
- İba, Ş. (1998). *Ordu Devlet Siyaset* (1. Baskı). Sezai Ekinci Matbaası.
- İnalçık, H. (1959). Osmanlılar'da Saltanat Verâseti Usûlü ve Türk Hâkimiyet Telâkkisiyle İlgisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 14 (01), 69-94.
- İren, A. A., & Gürkaynak, M. (2015). Batı Medeniyeti Ve Hıristiyanlıkta Haklı Savaş Geleneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (35), 147-178.
- Kabasakal, M. (1991). *Türkiye'de Siyasal Parti Örgütlenmesi 1908-1960* (1. Baskı). Tekin Yayınevi.
- Karpat, K. H. (2011). *Osmanlı'dan Günümüze Kimlik ve İdeoloji* (4. Baskı). Timaş Yayınları.
- Karpat, K. H. (2013). *Türk Siyasi Tarihi: Siyasal Sistemin Evrimi* (3. Baskı). Çeviren: Ceren Elitez, Timaş Yayınları.
- Keskin, Y. Z. (2012). Demokrat Parti İktidarı ve Günümüze Yansımaları. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), 107-130.
- Kılıçaslan, H. (2017). 15 Temmuz Darbe Girişimi Ve Türkiye'nin Ekonomik Ve Malî Göstergeleri. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 51-64.
- Koca, M. (2018). 68 Öğrenci Olayları ve Üniversitelerde Politik Şiddet. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (15), 87-109.
- Koç, T. (2013). *Ana Hatlarıyla Türkiye'de Siyasal Hayat*. Karahan Kitabevi.
- Lev, D. S. (2009). *The Transition to Guided Democracy: Indonesian Politics, 1957-1959*. Equinox Publishing.
- Lonsdale, J. (1994). Moral ethnicity and political tribalism. *Inventions and boundaries: Historical and anthropological approaches to the study of ethnicity and nationalism*, 11, 131-50.
- Luckham, A. R. (1971). A comparative typology of civil-military relations. *Government and Opposition*, 6(1), 5-35.
- Mardin, Şerif (1973), "Center-Periphery: A Key To Turkish Politics", *Daedalus (Winter 1973)*, 102 (1), 169-190.
- Mardin, Ş. (2005). *Türk Modernleşmesi* (15. Baskı). İletişim Yayınları.
- Milliyet Gazetesi, 01.03.1997.
- Mumyılmaz, A. (2019). Türkiye'nin Demokratikleşme Sürecinde Darbe, Ordu Ve Vesayet. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (4), 17-27.

- O'Donnell, G. A. (1973). *Modernization and Bureaucratic-Authoritarianism: Studies in South American Politics*. Berkeley: Institute of International Studies University of California.
- Okutan, E. (2014). *Türkiye'de Siyasal Muhalefet*. Selis Yayınları.
- Olgun, K. (1999). Asker-Siyaset İlişkilerinde Bir Dönüm Noktası: Halaskar Zabitan Grubu ve Faaliyetleri. *İlmi Araştırmalar*, (7), 157-175.
- Ögel, B. (2014). *İslamiyet'ten Önce Türk Kültür Tarihi* (6.Baskı). TTK Yayınları.
- Önal, T. (2015). Askeri Vesayet Sisteminin İlk Halkası: 27 Mayıs Süreci ve Sonrası. *Turkish Studies*, 10(1), 511-534.
- Özcan, K. (2006). Anadolu'da Selçuklu Dönemi İdare Sisteminin Mekânsal Örgütlenmeleri: Selçuklu İdarî Birim Organizasyonları (ve Evrimi). *Bilig*, 36, 201-226.
- Özcan, Ö. F., & Devran, Y. (2016). 1960'dan 2016'ya Askeri Darbe ve Muhtıra Metinleri Anlamlar Amaçlar Niyetler ve İdeolojiler. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 1(2), 7-20.
- Özlü, O. (2023). *Türk Siyasal Hayatında Bir Şablon Arayışı: İktidar-Muhalefet Rollerini ve Değişmeyen Yapısal Özellikler – Koşullu Demokrasi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztürk, Ş., Fethi, N. A. S., & Ergün, İ. Ç. Ö. Z. (2008). 24 Ocak Kararları, Neo-Liberal Politikalar ve Türkiye Tarımı. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (2), 15-32.
- Pamir, A. (2004). Osmanlı Egemenlik Anlayışında Senedi İttifak'ın Yeri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53 (2), 61-82.
- Pekin, İ. H. & Yavrucu, A. (2016). *Asker ve Siyaset* (4. Baskı). Kaynak Yayınları.
- Perlmutter, A. (1969). The praetorian state and the praetorian army: Toward a taxonomy of civil-military relations in developing polities. *Comparative Politics*, 1(3), 382-404.
- Przeworski, A., & Limongi, F. (1997). Modernization: Theories and facts. *World politics*, 49(2), 155-183.
- Pusat, D. (1996). *Ordu ve Siyaset: Militarizmin Tarihsel Sürekliliği*. Nam Yayıncılık. Radikal Gazetesi, 01.03.1997. Radikal Gazetesi, 03.03.1997.
- Remmer, K. L., & Merkx, G. W. (1982). Bureaucratic-authoritarianism revisited. *Latin American Research Review*, 17(2), 3-40.
- Riedler, F. (2012). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Muhalefet ve Meşruiyet*. (Çeviren: A. F. Çakır), Picus Yayıncılık.
- Roderic, H. D. (1963). *Reform in the Ottoman Empire 1856-1876*. Princeton University Press, Princeton New Jersey.
- Sarı, M. (2018). II. Meşrutiyetin İlk Milliyetçi Partisi Milli Meşrutiyet Fırkası. International Congress on Cultural Heritage and Tourism, Erişim Tarihi 23.01.2022, https://www.researchgate.net/publication/330412780_II_Mesrutiyetin_Ilk_Milliyetci_Partisi_Milli_Mesrutiyet_Firkasi.
- Saygılı, H. (2015). Rumeli müfettişliği döneminde (1902-1908) Makedonya'da Yunan Komitecileri ve Osmanlı Devleti. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 11(21), 147-183.
- Saylak, S. A. (2016). Osmanlı-Rus İlişkilerinde Makedonya Sorunu (1885-1908). *Gazi Akademik Bakış*, 10(19), 107-139.

- Şahin, Y. (2013). Çatışma kuramları ve Kimlik temelli çatışmalar: Teorik bir giriş. *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 1(1), 32-55.
- Şanlı, A. S. (2022). Bir Yurttaş Protestosu Olarak Sürekli Aydınlık İçin Bir Dakika Karanlık Eylemleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 23-45.
- Şanlı, A. S., & Coşğun, B. (2020). Yeni Toplumsal Hareketlerin Yeni Aktörleri; 90'lı Yıllar Türkiye'sinde Başörtülü Öğrencilerin Mücadelesi. *Mukaddime Journal*, 11(2). Takvim Gazetesi, 09.03.1997.
- Tanör, B. (1996). *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980)* (4. Baskı). AFA Yayınları.
- Tatar, T. (1997). *Siyaset Sosyolojisi*. Turan Yayıncılık.
- Temizgüney, F. (2018). 1960 Darbesine Giden Süreçte Önemli Bir Kesit: İstanbul Öğrenci Olayları. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 14 (27), 181-211.
- Temiztürk, H. (2009). Türkiye'de Ordunun Siyasete Müdahale Geleneği Ve Basın: 27 Nisan 2007 Muhtırasından Önce Ve Sonra. *Erciyes İletişim Dergisi*, 1(1), 6-26.
- Topçu, İ., & Topçu, S. A. (2017). Adnan Menderes'in Yargılanması ve İdamı. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (61), 59-80.
- Tunahan, Ö. (2015). 28 Şubat Süreci: 'Post-Modern Darbe'nin Sosyo-Politik Dinamikleri ve Toplum Desteği. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 23-41.
- Tunaya, T. Z. (2011). *Türkiye'de Siyasal Partiler Cilt III İttihat ve Terakki Bir Çağın, Bir Kuşağın, Bir Partinin Tarihi* (5. Baskı). İletişim Yayınları.
- Tunc, A., & Özdemir, F. N. (2020). Türkiye'de Sivil-Asker İlişkilerinin Siyasete Etkisi. *Turkish Studies-Social*, 15(6), 3179-3196.
- Turgut, N. Y. (2014). *Siyasal Muhalefet* (2. Baskı). İmaj Yayınevi.
- Turhan, M. (2007). Anayasanın Hak Temelli Yorumu ve Anayasa Yargısı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62(03), 379-404.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, (2023), "Darbe", <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi:17.07.2023.
- 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, Erişim Tarihi: 13.06.2023, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.4.211.pdf>.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi*, Dönem 11, Cilt 13, 18.04.1960.
- Uluçakar, M., & Çağlar, A. (2018). Siyasi Kontrol, Toplumsal Hareketler Ve Türk Sivil-Asker İlişkilerine Vatandaş Etkisi. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 7-35.
- Uyar, H. (2020). Türkiye'de askeri darbeler ve nedenleri üzerine bir analiz denemesi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 20(15 Temmuz), 77-96.
- Uzgel, İ. (2003). Between Praetorianism and Democracy: The Role of the Military in Turkish Foreign Policy. *The Turkish Yearbook of International Relations*, (34), 177-211.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1975). Sancağa çıkarılan Osmanlı şehzadeleri. *Belleten*, 39 (156), 659-696.
- Weber, M. (2012). *Ekonomi ve Toplum Cilt-1*. Çeviren: Latif Boyacı, Yarın Yayınları.
- Wedgwood, R. (2000). International criminal law and augusto pinochet. *Virginia Journal of International Law*, 40(3), 829-848.
- Van der Kroef, J. M. (1957). Guided Democracy in Indonesia. *Far Eastern Survey*, 26(8), 113-124.

- Vaner, S. (1998). *Ordu Geçiş Sürecinde Türkiye* (3. Baskı), Çeviren: Aydın Pesen, Neşe Balkan Belge Yayınları.
- Vural, M. K. (2020). 27 Mayıs Dönemi'nde Toplumsal Algı İnşası ve Cemal Gürsel'in Sansürlenmiş Mektubu. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XX / Özel Sayı, 161-186.
- Yeni Gazete, 29.02.1969.
- Yeniyüzyıl Gazetesi, 01.03.1997.
- Zeyrek, S. (2014). II. Meşrutiyet Sürecinde Osmanlı Devleti'nde Ordu-Siyaset İlişkileri Üzerine Genel Bir Bakış. *Studies of The Ottoman Domain (Osmanlı Hakimiyet Sahası Çalışmaları)*, 4(6), 38-64.
- Zürcher, E. J. (1995). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İletişim Yayınları.